

Toelichting bij de VFN Gedragscode per 1 juli 2010

Artikel 1, reikwijdte

Dit artikel beoogt de reikwijdte van de VFN Gedragscode ten opzicht van de Gedragscode Hypothecaire Financieringen (GHF) vast te stellen. Kern is dat een hypothecaire zekerheid op zich niet bepalend is voor de toepasselijkheid van de VFN Gedragscode, maar de doelstelling die de consument heeft met het krediet. Indien de consument, bij verwerving van een voor eigen bewoning bestemd registergoed, beoogt met het krediet die verwerving –mede- te financieren, dan is de GHF van toepassing. Daarmee wordt voorkomen dat de op grond van de GHF verantwoord geachte leencapaciteit voor de verwerving van een woning wordt overschreden.

Indien de financiële dienstverlener op de hoogte is van het voornemen van de consument dat hij het krediet gaat aanwenden voor de verwerving van een woning, dan dient hij te controleren dat het krediet past binnen de maximale leencapaciteit volgens de GHF. Voor zover dat niet het geval is zal geen krediet worden verstrekt. De opgave van de consument is bepalend voor de wetenschap van de financiële dienstverlener, tenzij deze kon of behoorde te weten dat de consument beoogde het krediet aan te wenden voor de verwerving van een woning als bedoeld in de GHF.

De VFN leden nemen jaarlijks deel aan een self assessment waarin de naleving van de code wordt getoetst.

Artikel 2, Definities

Geen toelichting.

Artikel 3, Het adviseren van de consument

- a. In de Wet op het financieel toezicht is al een bepaling opgenomen die voorschrijft dat de financiële dienstverlener in zijn advisering zo veel mogelijk rekening houdt met de doelstellingen van de consument. Deze bepaling wordt hier herhaald omdat de VFN grote waarde hecht aan het in lijn zijn van het advies met de doelstellingen van de consument. De doelstellingen zullen dan ook in het advies terug te vinden moeten zijn, evenals de overwegingen die tot het adviseren van een bepaalde kredietvorm hebben geleid.
- b. Het belang van de consument staat voorop. Hier bestaat ten aanzien van het krediet een sterke samenhang met artikel 3 lid a. Ook echter bij het adviseren van verbonden financiële producten dient het klantbelang voorop te staan. Dat geldt zowel voor bijvoorbeeld het verbinden van spaar- en beleggingsproducten ter aflossing van het krediet als voor verzekeringen die beogen aflossing mogelijk te maken ingeval van werkloosheid, arbeidsongeschiktheid, overlijden en dergelijke oorzaken van betalingsonmacht. Daarbij dient in het advies niet alleen het belang van het verbonden product voor die specifieke consument te worden toegelicht, maar ook het belang van de consument bij de wijze waarop dat verbonden financiële product wordt betaald. Ten einde voor de consument optimale transparantie te realiseren ten aanzien van de eventueel meegefinancierde advieskosten voor kredietgerelateerde verzekeringen, zullen deze kosten niet door de aanbieder direct worden uitbetaald aan de bemiddelaar.
- c. Dit lid beoogt dat bij het verstrekken van het krediet algemeen bekende voorzienbare ontwikkelingen zoals pensionering in het advies worden meegenomen. Geadviseerd wordt de consument te vragen naar voorzienbare toekomstige ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op het advies. De mededelingen van de consument zijn hierbij bepalend voor de wetenschap van de financiële dienstverlener.
- d. Het advies is op de individuele consument afgestemd, wat inhoudt dat de overwegingen ook herleidbaar moeten zijn tot die individuele consument.

Ingeval van verbonden bemiddelaars kan de aanbieder tot een ander advies komen voor de consument. De eindverantwoordelijkheid voor het advies ligt dan bij hem.

Artikel 4, De basisnorm

Artikel 4:34 Wft schrijft voor dat de aanbieder van krediet in het belang van de consument voorafgaand aan de totstandkoming van een overeenkomst informatie inwint over diens financiële positie en beoordeelt, ter voorkoming van overkreditering van de consument, of het aangaan van de overeenkomst verantwoord is. De VFN Gedragscode schrijft voor dat ter voorkoming van overkreditering van de consument bij kredietverlening de basisnorm voor levensonderhoud moet worden gehanteerd zoals dat door de VFN, daarin geadviseerd door het Nibud, wordt vastgesteld. Daartoe wordt onderscheid gemaakt in vier typen huishoudens: alleenstaand, alleenstaand met kinderen, gehuwd/samenwonend en gehuwd/samenwonend met kinderen. De basisnormen worden jaarlijks in december vastgesteld en dienen uiterlijk 1 april van het daaropvolgende jaar te worden gehanteerd.

Bij het bepalen van de basisnorm wordt gebruik gemaakt van de norm woonlast zoals die wordt geadviseerd door het Nibud. Bij de berekening van de leencapaciteit van de consument wordt uitgegaan van de werkelijke woonlasten.

Artikel 5, De leennorm

Het is een bekend gegeven dat met het stijgen van het inkomen consumenten ook op ruimere voet leven. Men heeft een grotere auto en gaat vaker met vakantie. Het is in de kredietverlening dan niet reëel om bij hogere inkomens uit te gaan van uitsluitend de basisnorm. Daarom dient naast de basisnorm ten minste 15% van het netto inkomen, na aftrek van de norm woonlast en de basisnorm, voor levensonderhoud beschikbaar te zijn. Dit is de leennorm, die dus afhankelijk is van het inkomen en de gezinssituatie. De minimale leennormen voor de hogere inkomens zijn mede afhankelijk van de wijze waarop toeslagen en vakantiegeld worden meegenomen in het inkomen.

VFN Leennormen vanaf 1 april 2010

	Alleenstaand	Alleenstaand met kinderen	Gehuwden / Samenwonenden	Gehuwden / Samenwonenden met kinderen
Totaal inkomen incl*	964	1529	1417	1723
- Norm woonlast	209	209	209	209
- Uitgaven sterposten	103	216	143	83
Subtotaal	652	1104	1065	1431
+ 10% extra	65	110	107	143
+ VFN toeslag	109	112	106	97
+ Toeslag i.v.m. bodem 2009		26		16
Basisnorm VFN incl*	826	1352	1277	1687
Basisnorm VFN excl*	723	904	1090	1178
Minimumnorm voor inkomens $\geq$ € 3.060 incl*	1130	1577	1513	1862
Minimumnorm voor inkomens $\geq$ € 2.712 excl*		1144		1377
Minimumnorm voor inkomens $\geq$ € 2.873 excl*	1014		1326	

*toeslagen en vakantiegeld

Onder vaste lasten worden ten minste verstaan de werkelijke woonlasten, alimentatie en financieringslasten. Ingeval van een koopwoning met een hypothecaire financiering worden de bruto hypotheeklasten gesaldeerd met de belastingteruggaaf. Hiervoor mag ook een vast percentage worden gehanteerd. De overige vaste lasten maken doorgaans deel uit van pakket voor levensonderhoud dat het Nibud hanteert. Lasten die daarin niet zijn opgenomen en, evenals alimentatie overigens, niet bij elke consument voorkomen zijn bijvoorbeeld extra ziektekosten, hoge energielasten, kinderopvang of pensioenverplichtingen. Het is aan de aanbieder om daar invulling aan te geven.

Onder netto inkomen wordt verstaan het netto maandelijkse inkomen op basis van een kalendermaand, waarin niet wordt meegenomen zorgtoeslag, vakantiegeld, kinderbijslag, reiskostenvergoedingen, tegemoetkoming schoolkosten en belastingteruggaaf ziektekosten/TBU.

Voorbeeld: bij samenwonenden met een netto inkomen van € 2.000 bedraagt de basisnorm € 1.090. Voor levensonderhoud dient vanwege de inkomensafhankelijke norm na kredietverlening (€ 2.000 -/ 209 -/ EUR 1.090) x 15% plus € 1.090 is € 1.195 beschikbaar te blijven. Dit is de leennorm voor deze consumenten. Stel dat de huur € 400 bedraagt, dan resteert als maximale maandlast voor kredietverlening € 2.000 -/ € 1.195 -/ € 400 = € 405. Dat correspondeert met een krediet van $50 \times € 405 = € 20.250$. Dit is slechts een cijfermatig voorbeeld omdat de kredietgever nog allerlei andere omstandigheden in zijn beoordeling kan betrekken, zoals alimentatie of al bestaande financieringslasten, waardoor het maximaal te verstrekken krediet kan afwijken van dit voorbeeld. De financier dient de hoogte van het inkomen en de woonlasten te verifiëren.

Artikel 6, Behandeling van kredietaanvragen

a. Om te voorkomen dat de cliënt onverantwoorde verplichtingen aangaat, dient de aanbieder uit te gaan van een normbedrag aan rente en aflossing van ten minste 2% per maand van de kredietlimiet of de kredietstom. Eventueel reeds lopende leningen moeten voor het berekenen van de aflossingscapaciteit volgens dezelfde norm worden herberekend. Een roodstand-(faciliteit) wordt aangemerkt als 'krediet' indien BKR-geregistreerd. Bij verschil tussen de werkelijke en de theoretische verplichtingen geldt voor de berekening van de aflossingscapaciteit steeds het hoogste bedrag. Bij een persoonlijke lening is de oorspronkelijke kredietstom niet altijd te herleiden (registratie BKR is kredietstom incl. financieringskosten). In dat geval wordt uitgegaan van 2% per maand van het geregistreerde bedrag incl. financieringskosten. Voorbeeld: de kredietaanvrager heeft een aflossingsvrij krediet van € 40.000. Voor de berekening van de aflossingscapaciteit moet rekening worden gehouden met een maandelijkse verplichting van € 800, ook al is de werkelijke last (de rentebetaling) bv. slechts € 200 per maand. Hetzelfde geldt voor kredieten die worden afgelost met een verzekering- of beleggingsproduct, incl. zgn. aandelenleaseproducten en varianten daarop.

b. Naar verwachting zal in een later stadium het Landelijk Informatiesysteem Schulden ter beschikking komen. In dat systeem worden achterstanden bij de betaling van energie en huur en schulden bij gemeenten geregistreerd. Ter voorkoming van overkreditering betreft de aanbieder een eventuele registratie bij de beoordeling van de kredietaanvraag.

c. Dit artikel leidt geen uitzondering.

Artikel 7, Overleg bij financiële problemen

Geen nadere toelichting.

Artikel 8, Relatie aanbieder-bemiddelaar

De wet kent een aantal bepalingen over de relatie tussen de aanbieder en de bemiddelaar, die vooral samenhangen met de vergunningplicht voor de bemiddelaar en de wederzijdse verantwoordelijkheden. In het belang van de consument is het van groot belang dat ook bemiddelaars de VFN Gedragscode naleven. Dat geldt temeer omdat aanbieders voor hun distributie gebruik maken van bemiddelaars.

Als een bemiddelaar, na een schriftelijk verzoek om naleving van de aanbieder, persisteert in zijn handelwijze, zal de aanbieder de bemiddelaar uitsluiten van bemiddeling. Daarnaast verwijst de Gedragscode naar art 4:97 Wft dat de aanbieder eveneens een meldplicht oplegt in de daar genoemde gevallen.

Toelichting op VFN gedragscode per 1 juli 2010